

To zestawienie informacyjne zostało opracowane we współpracy z Radą Notariatów Unii Europejskiej (CNUe).

1 W jaki sposób dokonuje się rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci (testament, testament wspólny, umowa dotycząca dziedziczenia)?

Każdy, kto ukończył 18 rok życia, jest uprawniony do sporządzenia testamentu. Testament jest nieważny, jeżeli został sporządzony przez osobę cierpiącą na zaburzenia psychiczne. Aby testament był ważny, musi zostać sporządzony na piśmie i być podpisany przez spadkodawcę. Testament musi również zostać poświadczony i podpisany przez dwóch świadków, którzy stawili się jednocześnie. Świadków należy poinformować, że dokument, który poświadczają, jest testamentem, ale nie jest konieczne, aby znali jego treść.

Obaj świadkowie muszą mieć co najmniej 15 lat i nie mogą być małżonkiem, konkubentem/konkubina, bratem/siostrą ani bezpośrednim krewnym lub powinowatym spadkodawcy. Osoba, która sama jest spadkobiercą lub której małżonek, konkubent/konkubina, brat/siostra, bezpośredni krewny lub powinowaty jest spadkobiercą na mocy testamentu, również nie może być świadkiem.

Spadkodawca może sporządzić tzw. „testament szczególny”, w przypadku gdy nie jest w stanie sporządzić testamentu w opisany powyżej sposób z uwagi na chorobę lub wystąpienie innych wyjątkowych okoliczności. Testament może wówczas zostać sporządzony w formie ustnej w obecności dwóch świadków lub spisany odręcznie i opatrzony podpisem spadkodawcy.

Aby podważyć testament, należy wszcząć postępowanie sądowe w terminie sześciu miesięcy od daty jego otrzymania.

Rozrządzenie na wypadek śmierci jest ważne wyłącznie w przypadku, gdy dokonano go zgodnie z przepisami dotyczącymi sporządzania testamentów.

Dlatego też umowy o spadek lub innego rodzaju umowy dotyczące przekazania majątku po śmierci nie wywołują żadnego skutku prawnego.

2 Czy należy ten dokument zarejestrować, a jeżeli tak, w jaki sposób?

W Szwecji nie wprowadzono regulacji dotyczących rejestracji testamentów.

Aby upewnić się, że testament zostanie znaleziony oraz że możliwe będzie jego wykonanie po śmierci spadkodawcy, spadkodawca powinien wskazać zaufanej osobie miejsce, w którym znajduje się testament. Często praktyką jest powierzanie testamentów kancelariom prawnym lub bankom na przechowanie. Jeżeli po śmierci spadkodawcy nie uda się odnaleźć testamentu, zastosowanie mają przepisy dotyczące dziedziczenia ustawowego. W przypadku odnalezienia testamentu w późniejszym terminie dopuszcza się możliwość uchylecia działu spadku. Okres przedawnienia wynosi dziesięć lat.

3 Czy istnieją jakieś ograniczenia dotyczące rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci (np. zachówek)?

Tak, jeżeli spadkodawca pozostawał w związku małżeńskim lub pozostawił dzieci, przysługujące mu prawo do rozrządzenia majątkiem podlega ograniczeniom.

Jeżeli spadkodawca pozostawał w związku małżeńskim, pozostający przy życiu małżonek dziedziczy majątek, którego wartość – wraz z majątkiem, który pozostający przy życiu małżonek otrzymał po dokonaniu działu majątku wspólnego, lub z majątkiem stanowiącym majątek odrębny małżonka – odpowiada czterokrotności kwoty bazowej określonej w rozdziale 2 § 6 i 7 szwedzkiego kodeksu ubezpieczeń społecznych (w 2014 r.: 44 400 SEK x 4 = 177 600 SEK) (zasada kwoty bazowej). Zasada ta obowiązuje, jeżeli masa spadkowa ma wystarczającą wartość. Oznacza to, że w przypadku gdy masa spadkowa nie osiąga tej wartości, pozostający przy życiu małżonek dziedziczy cały istniejący majątek. Postanowienia testamentów ograniczające wymienione prawo są nieważne.

Dzieci spadkodawcy są jego spadkobiercami w linii prostej i są uprawnione do zachowku. Zachówek jest równy połowie udziału spadkowego należnego spadkobiercom w linii prostej z mocy prawa. Zgodnie z prawem spadkobiercy w linii prostej są uprawnieni do równych udziałów spadkowych. Postanowienia testamentów ograniczające wymienione prawo są nieważne. Aby otrzymać zachówek, spadkobierca w linii prostej musi wystąpić o zmianę testamentu w terminie sześciu miesięcy od daty otrzymania testamentu.

4 W przypadku braku rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci – kto jest uprawniony do dziedziczenia i w jakich częściach?

W przypadku braku szczególnego rozrządzenia majątkiem działu spadku dokonuje się zgodnie z przepisami dotyczącymi dziedziczenia ustawowego.

Warunkiem posiadania prawa do dziedziczenia jest pozostawanie przy życiu w chwili śmierci spadkodawcy. Osoba, która została poczęta przed śmiercią spadkodawcy i która urodziła się żywa po jego śmierci, jest także uprawniona do dziedziczenia.

Zgodnie z prawem istnieją trzy grupy dziedziczenia. Do pierwszej grupy dziedziczenia należą dzieci lub wnuki spadkodawcy. Druga grupa dziedziczenia obejmuje rodziców i rodzeństwo spadkodawcy, natomiast trzecia – dziadków spadkodawcy i ich dzieci, tj. rodzeństwo rodziców spadkodawcy. Spadek jest dzielony równo pomiędzy każdą gałąź rodziny. Osoby z drugiej grupy dziedziczenia nie dziedziczą, jeżeli co najmniej jedna osoba z pierwszej grupy dziedziczenia pozostaje przy życiu. Osoby z trzeciej grupy dziedziczenia dziedziczą, jeżeli przy życiu nie pozostaje żaden spadkobierca z drugiej grupy dziedziczenia.

Jeżeli spadkodawca pozostawał w związku małżeńskim, spadek dziedziczy pozostający przy życiu małżonek. Po śmierci pozostającego przy życiu małżonka spadek dziedziczą wspólni spadkobiercy w linii prostej lub, w razie ich braku, spadkobiercy z drugiej lub trzeciej grupy dziedziczenia. Wspólni spadkobiercy w linii prostej są zatem również uprawnieni do odziedziczenia spadku po śmierci pozostającego przy życiu małżonka.

Jeżeli spadkodawca pozostawił spadkobierców w linii prostej, którzy nie są spadkobiercami w linii prostej pozostającego przy życiu małżonka, osoby te są uprawnione do otrzymania zachowku po śmierci spadkodawcy.

W przypadku braku spadkobierców spadek przechodzi na Szwedzki Fundusz Spadkowy (Allmänna Arvsfonden).

5 Jaki organ jest właściwy:

5.1 w sprawach dziedziczenia?

Działu spadku dokonuje się zazwyczaj bez udziału jakichkolwiek organów. Po śmierci spadkodawcy dokonują go wspólnie osoby uprawnione do dziedziczenia, tj. współspadkobiercy. Są to: pozostający przy życiu małżonek lub konkubent/konkubina oraz spadkobiercy ustawowi i testamentowi. Spis inwentarza należy przekazać Szwedzkiemu Urzędowi Skarbowemu (Skatteverket) po upływie trzech miesięcy od dnia śmierci spadkodawcy. Spis inwentarza

zawiera informacje o majątku spadkowym i długach spadkowych. W spisie inwentarza wskazuje się również osoby uprawnione do reprezentowania spadku. Szwedzki Urząd Skarbowy jest ponadto organem właściwym do poszukiwania spadkobierców, których miejsce pobytu jest nieznane, poprzez zamieszczenie ogłoszenia w szwedzkim dzienniku urzędowym (Post-och Inrikes Tidningar).

Na wniosek dowolnego ze współspadkobierców sąd może orzec o przekazaniu majątku spadkowego w zarząd zarządcy masy spadkowej, przy czym sąd wyznacza tego zarządcę. Jeżeli współspadkobiercy nie będą w stanie dojść do porozumienia co do działu spadku, sąd powszechny wyznacza specjalną osobę do dokonania działu spadku (*skiftesman*), która może nakazać dokonanie działu spadku.

Sąd ten jest również właściwy do rozstrzygania sporów spadkowych.

Jeżeli którykolwiek ze współspadkobierców jest osobą małoletnią lub osobą nieposiadającą zdolności do czynności prawnych, ustanawia się kuratora (*god man*). Kuratora ustanawia inspektor ds. kurateli (*överförmyndare*).

5.2 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu spadku?

5.3 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu zapisu?

5.4 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu zachowku?

Spadkobierca nie musi w żaden szczególny sposób potwierdzać swojego prawa do spadku. Musi jednak ujawnić się oraz, jeżeli jest współspadkobiercą, uczestniczyć w zarządzaniu spadkiem.

Jeżeli osoba jest uprawniona do spadku na mocy testamentu, wówczas ma obowiązek – jeżeli chce skorzystać z przysługującego jej prawa – powiadomić o spadku osoby dziedziczące z ustawy. W tym celu spadkobierca testamentowy doręcza poświadczony odpis testamentu spadkobiercy lub spadkobiercom za potwierdzeniem odbioru. Po otrzymaniu takiego powiadomienia spadkobierca ustawowy, który uważa, że testament powinien zostać uznany za nieważny, a także spadkobierca w linii prostej, który chce zmienić testament w celu otrzymania należnego mu zachowku, lub pozostający przy życiu małżonek, który zamierza powołać się na zasadę kwoty bazowej, mają sześć miesięcy na wszczęcie postępowania sądowego w sprawie stwierdzenia nieważności testamentu.

Spadkobierca zmarłego w linii prostej może zrzec się przysługującego mu prawa do dziedziczenia na rzecz pozostającego przy życiu małżonka. Nie jest to zrzeczenie się dziedziczenia *sensu stricto*, lecz raczej odroczenie prawa do dziedziczenia. Spadkobierca w linii prostej będzie uprawniony do dziedziczenia również po pozostającym przy życiu małżonku i po śmierci tego małżonka odziedziczy jego udział spadkowy. Jeżeli spadkobierca w linii prostej nie dożyje śmierci pozostającego przy życiu małżonka, wówczas w jego miejsce dziedziczy spadkobierca tego spadkobiercy.

Spadkobierca lub zapisobierca może zrzec się dziedziczenia bezpośrednio przed spadkodawcą, tj. przed jego śmiercią. O ile nie określono inaczej, zrzeczenie się dziedziczenia ma zastosowanie również do spadkobierców tego spadkobiercy lub zapisobiercy. Spadkobierca w linii prostej lub jego spadkobiercy są jednak zawsze uprawnieni do otrzymania należnego im zachowku.

Jeżeli spadkobierca lub zapisobierca nie ujawni się lub nie skorzysta z przysługującego mu prawa do dziedziczenia, Szwedzki Urząd Skarbowy może wezwać go do skorzystania z tego prawa w terminie sześciu miesięcy od dnia otrzymania wezwania. Jeżeli spadkobierca lub zapisobierca nie skorzystają z przysługującego im prawa, wówczas utracą prawo do dziedziczenia. Spadek można odrzucić do momentu dokonania jego działu.

6 Proszę krótko opisać postępowanie spadkowe na podstawie prawa krajowego, w tym dział spadku i podział składników majątku (w tym informacje, czy postępowanie spadkowe jest wszczynane z urzędu przez sąd lub inny właściwy organ)

Po śmierci spadkodawcy współspadkobiercy, tj. pozostający przy życiu małżonek lub konkubent/konkubina oraz spadkobiercy ustawowi i testamentowi, muszą wspólnie zarządzać majątkiem pozostawionym przez spadkodawcę. Odpowiadają oni za sporządzenie spisu inwentarza i przekazanie go Szwedzkiemu Urzędowi Skarbowemu. Jeżeli wartość majątku spadkowego przewyższa długi spadkowe, wówczas nadwyżkę dzieli się zgodnie z ustawą lub postanowieniami testamentowymi. Działu spadku dokonuje się w drodze sporządzenia aktu działu spadku przez spadkobierców ustawowych i testamentowych. Akt działu spadku musi zostać sporządzony na piśmie i być podpisany przez spadkobierców. Jeżeli spadkobiercy nie dojdą do porozumienia co do działu spadku, można wyznaczyć osobę dokonującą działu spadku i przeprowadzić przymusowy dział spadku. Jeżeli spadkodawca powołał wykonawcę testamentu, działu spadku dokonuje wykonawca.

Jeżeli spadkodawca pozostawał w związku małżeńskim lub w konkubinacie, zazwyczaj przed działem spadku dokonuje się zniesienia majątku wspólnego.

7 W jaki sposób i kiedy dany podmiot staje się spadkobiercą lub zapisobiercą?

Status spadkobiercy nabywa się z mocy prawa. Spadkobiercą może zostać osoba, która pozostaje przy życiu w chwili śmierci spadkodawcy albo która została poczęta przed śmiercią spadkodawcy i urodziła się żywa po jego śmierci. Istnieją trzy grupy osób uprawnionych do dziedziczenia; aby uzyskać dodatkowe informacje na ten temat, zob. odpowiedź na pytanie 4.

Zapisobiercą zostaje osoba, która została powołana do spadku na mocy ważnego testamentu. Jeżeli zapisobierca nie dożył chwili śmierci spadkodawcy, w prawa zapisobiercy wstępują jego krewni, jeżeli są uprawnieni do dziedziczenia zgodnie z przepisami dotyczącymi dziedziczenia ustawowego.

8 Czy spadkobiercy odpowiadają za długi spadkowe, a jeżeli tak, na jakich warunkach?

Nie, spadkobiercy nie odpowiadają za długi spadkodawcy. Z chwilą śmierci spadkodawcy jego majątek i długi tworzą masę spadkową. Masa spadkowa ma osobowość prawną, a zatem własne prawa i obowiązki. Jeżeli długi przewyższają wartość majątku spadkowego, ogłasza się upadłość masy spadkowej; w takim przypadku nie można dokonać działu spadku.

9 Jakich dokumentów/informacji wymaga się zazwyczaj w celu zarejestrowania nieruchomości?

Każda osoba, która nabyła nieruchomość z prawem własności, musi zwrócić się o wpisanie nabycia do rejestru (rejestracja tytułu własności) w Szwedzkim Krajowym Urzędzie Geodezyjnym (<http://www.lantmateriet.se/>), zwykle w terminie trzech miesięcy od dnia nabycia. Osoba występująca z wnioskiem o rejestrację tytułu własności musi przedłożyć tytuł własności oraz inne dokumenty konieczne do udowodnienia nabycia. Oznacza to na przykład, że w przypadku zakupu nieruchomości wnioskodawca musi przedłożyć m.in. umowę sprzedaży. Jeżeli nieruchomość została odziedziczona, w niektórych sytuacjach (np. jeżeli jest tylko jeden spadkobierca) wystarczające jest przedłożenie wyłącznie oryginału zarejestrowanego spisu inwentarza wraz z jego poświadczonym odpisem. W pozostałych przypadkach należy przedłożyć oryginał aktu działu spadku wraz z jego poświadczonym odpisem. Przedłożenie innego rodzaju dokumentów, na przykład zgody inspektora ds. kurateli, również może okazać się konieczne, jeżeli jednym ze współspadkobierców jest małoletni lub osoba nieposiadająca zdolności do czynności prawnych. W niektórych przypadkach osoba może wystąpić o zarejestrowanie tytułu do nieruchomości, przedkładając ważny testament, zamiast aktu działu spadku.

Za właściciela nieruchomości uznaje się osobę, która jako ostatnia wystąpiła z wnioskiem o zarejestrowanie tytułu własności.

9.1 Czy wyznaczenie zarządcy jest obowiązkowe czy obowiązkowe na wniosek? Jeżeli jest to obowiązkowe lub obowiązkowe na wniosek, jakie czynności należy podjąć?

Ustanowienie zarządcy masy spadkowej jest obowiązkowe, jeżeli jeden ze współspadkobierców wniesie o jego ustanowienie. Zapisobierca, tj. osoba, której zapisano określony składnik majątku w testamencie, również jest uprawniony do zwrócenia się o ustanowienie zarządcy masy spadkowej. Zarządcę masy spadkowej ustanawia właściwy sąd. Zarządca musi dysponować wiedzą niezbędną do zarządzania spadkiem.

Spadkodawca może zaznaczyć w swoim testamencie, że powierza zarząd spadkiem wykonawcy testamentu, a nie spadkobiercom ustawowym i testamentowym.

9.2 Kto jest uprawniony do wykonania rozrządzenia na wypadek śmierci lub zarządzania masą spadkową osoby zmarłej?

W pierwszej kolejności są to współspadkobiercy, tj. pozostający przy życiu małżonek lub konkubent/konkubina oraz spadkobiercy ustawowi i testamentowi. Współspadkobiercy muszą być wskazani w spisie inwentarza. Jeżeli ustanowiono zarządcę masy spadkowej lub powołano wykonawcę testamentu, wówczas – zamiast współspadkobierców – do reprezentowania masy spadkowej uprawnione są te osoby.

9.3 Jakie uprawnienia przysługują zarządcy?

Zarządca masy spadkowej jest zobowiązany do monitorowania składników majątku i długów wchodzących w skład spadku oraz do zarządu masą spadkową. Do jego obowiązków należy również ustalenie spadkobierców lub zapisobierców w celu dokonania działu spadku, zgodnie z przepisami dotyczącymi dziedziczenia ustawowego lub zgodnie z treścią testamentu. Dlatego też zarządca masy spadkowej jest uprawniony do dokonywania czynności prawnych wymaganych w tym celu. Zakres uprawnień zarządcy masy spadkowej podlega pewnym ograniczeniom, np. zarządca może sprzedać nieruchomość wyłącznie po uzyskaniu pisemnej zgody wszystkich współspadkobierców lub – w przypadku braku możliwości uzyskania zgody – po uzyskaniu zgody właściwego sądu rejonowego.

10 Jakie dokumenty zgodnie z prawem krajowym są zazwyczaj wydawane w toku i na koniec postępowania spadkowego, by poświadczyć status i prawa beneficjentów? Czy mają one szczególny skutek dowodowy?

Najczęściej wydawanymi dokumentami są spis inwentarza oraz akt działu spadku.

Spis inwentarza: po zakończeniu procedury sporządzenia spisu inwentarza, do udziału w której należy wezwać wszystkich spadkobierców i zapisobierców, sporządza się spis inwentarza, który należy następnie przekazać Szwedzkiemu Urzędowi Skarbowemu. Spis inwentarza zawiera m.in. informacje o spadkobiercach i zapisobiercach oraz o składnikach majątku spadkowego i długach spadkowych. Osoba dysponująca najpełniejszą wiedzą na temat spadku, tj. osoba przedstawiająca spis inwentarza, poświadcza pod przysięgą, że informacje zawarte w spisie inwentarza są prawdziwe. Dwie osoby muszą poświadczyć, że informacje zawarte w spisie inwentarza są wyczerpujące i prawdziwe. Do spisu inwentarza należy załączyć testament i umowę majątkową małżeńską, następnie spis inwentarza zostaje zarejestrowany przez Szwedzki Urząd Skarbowy. Zarejestrowany spis inwentarza wywołuje skutki cywilnoprawne. Dokument ten, sam lub w połączeniu z aktem działu spadku, stanowi poświadczenie dla współspadkobierców, np. do celów wypłacenia środków pieniężnych z rachunku bankowego (rachunków bankowych) spadkodawcy oraz przy składaniu wniosku o zarejestrowanie tytułu własności do nieruchomości.

Akt działu spadku: przy dokonywaniu działu spadku należy sporządzić akt działu spadku. Akt działu spadku musi zostać sporządzony na piśmie i być podpisany przez wszystkich spadkobierców lub zapisobierców. Akt działu spadku wywołuje skutki cywilnoprawne i stanowi dokument poświadczający dla współspadkobierców.

W prawie szwedzkim obowiązuje zasada swobodnej oceny dowodów, co oznacza, że nie istnieją żadne przepisy regulujące moc dowodową poszczególnych dokumentów.

Ostatnia aktualizacja: 23/10/2015

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.